

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Nr. 27. ANUL XV.

Sabiiu, in 214 Aprile 1867.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. ur' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Scólele nóstre in Transilvan'ia.

III.

Ori si cátu sa fia de diferite opiniunile nóstre in privint'ia afaceriloru scolare, totusi intr'unu punctu ne intalnimu si suntemu un'a cu totii, cáci toti nutrimu un'a si aceea si dorintia, toti dorimu cá sa avem scóle cátu mai multe si cátu mai bune. Dar cine nu scie, ca dorintia acést'a a nóstra, pre cátu e de drépta, pre atátu e si impreunata cu fórté mari dificultáti! Cine nu scie, ca dorintia acést'a cuprinde in sine un'a dintre cele mai grele probleme, cuprinde in sine o problema, la a cárei deslegare popórele cele mai civilisate si cele mai avute luera din resputeri, de tempu indelungatu, si anca lucra mereu inainte!

Sa vedemu acum dela ce aterna deslegarea acestei probleme grele si prin urmare si realisarea dorintiei nóstre, cá sa avem scóle cátu mai multe si cátu mai bune!

S'a disu si se dice, ca civilisarea si inavutirea unui poporu se inaintéza prin scóle. Acést'a e adeveratu; in sa numai in parte; cáci atátu civilisatiunea, cátu si avutia unui poporu sunt nesce produse a mai multoru factori, — si scólele sunt numai unulu dintre factorii acéi'a. Acum sa vedemu prin ce se potu inainta scólele. La intrebarea acést'a ne raspunde istoria, ca precum unu poporu au inaintatu in civilisatiune si avutia, asiá au inaintatu si desvoltarea scóleloru lui. Eata deci la ce resultatu venimu: civilisatiunea si avutia si scólele unui poporu se conditiuneza imprumutatu, séu mai bine, si facu servitie si se inaintéza imprumutatu un'a pe alt'a. Ce urméza de aici? Urméza negresitu, ca civilisarea si inaintarea si desvoltarea scóleloru unui poporu nu se potu inainta separat un'a fára de alt'a, ci numai in legatura un'a cu alt'a si un'a prin alt'a.

Poporulu nostru, precum e sciutu, pána bine de curenda a trebuitu parte mare sa tráiesca mai multu pentru altii, decâtu pentru sine, — si abiá de vre-o cáti-va ani numai se vede si elu a avé o existintia, ce mai sémena in cátu-va cu ceea a popóreloru cu patria, cu drepturi, cu libertate. Ei bine, cum e starea actuala a poporulu nostru in privint'ia civilisatiunei, avutiei si a scóleloru lui? — Starea poporulu nostru in tóte privintile acestea e asiá precum ea póte sa fia in conditiunile in cari s'au aflatu si se afla poporulu nostru si astadi; cáci presentulu e conditiunatu prin trecutulu. Judecandu despre starea de astadi a poporulu nostru, sa nu uitámu ca si unei gradine neglese, cá sa nu dicemu depradate, anca-i trebue tempu pána sa vina in rendu si pána sa se aduca la inflorire; dar apoi vietiei unui poporu, pentru a cárei radicare se ceru cele mai insemnate capitaluri, materiali si spiritali!

Dar sa mergemu mai departe si sa ne intrebámu: cui are poporulu nostru mai cu séma de a-i multiam, cáci elu mai e astadi si cum e; cui are de a-i multiam cu deosebire, ca elu, sub greutatea tempiloru trecuti, nu a decadiulu si mai tare, incátu astadi sa nu mai fia si sa nu se mai cunósca cá natiune intre celelalte natiuni? — Meritul celu mare pentru faptul acést'a, e déjà de multu recunoscutu bisericeii nóstre strabune, carea a fostu unu adeveratu mijlocu providentialu la sustinerea natiunei nóstre. Si óre s'a terminatu missiunea bisericeii nóstre in privint'ia acést'a? — Nici decum. Biserica nóstra pe langa scopulu ei divin, precum a fostu pána acum, asiá are sa fia si de aici inainte: paladiulu natiunalitatiei nóstre! Se póte dara sa ignorámu marea insemnatate, marea missiune, ce bi-

sericea nóstra o aro si pentru viitoru si carea o si ascépta natiunea dela ea? — Natiunea nóstra asiá s'a increscutu in bisericea nóstra si asiá s'a identificatu cu ea, incátu pre aceea nu ni o putemu nici inchipu separata de acést'a. Din caus'a acést'a si cutezámu a sustiné, ca ori-ce bine se va face bisericeii nóstre, acéla va trece si asup'ra natiunei nóstre, si ori-ce reu se va casianu acéleia, acéla se va simti si de acést'a. Noi asiá credemu, ca nu mai póte fi departe tempulu, in care opiniunea publica a romániloru se va pronuncia mai apriatu si va decide si din punctulu acést'a de vedere, ca cine merita cunoscentia natiunei si cine judecata ei!

Ací trebue sa insemnámu, ca noi, candu sustinemu terenulu cen-lu ofera bisericea nóstra pentru natiunalitatea nóstra, nu ignorámu nici decum terenulu, ce ni se deschide in privint'ia acést'a si in vietia publica de statu prin constitutiunea lui. Dela acést'a inea ne promitemu, totu ce-si potu promite ceilalti compatrioti ai nostri; ne promitemu, totu ce ne putemu si avemu dreptu a ne promite, cá buni cetátenii, cari detorintiele nóstre fatia cu statulu nile-amu implinitu totudéun'a si ni le implinimu si astadi, cu devotamentu, cá ori si care alti fii ai patriei nóstre. Insa cáci a venitu vorba la compatriotii nostri: óre ei, cari astadi ocupa mai exclusivmente terenulu constitutionalu alu statulu, óre ei si-au parasitu pentru aceea terenulu ce li-lu da constitutiunea bisericeiloru lor? — Ce activitate nu desvóla pre terenulu bisericescu compatriotii nostri, cari se tinu de bisericele reformaté? — Si óre compatriotii nostri catolici, cari de altmintrea in statulu nostru potu fi cei mai fára grigia in privint'ia existintiei lor óre ei, cáci a resaritu acum sórele constitutiunei asteptatu de ei, óre ei nu mai sláruiescu astadi pentru conservarea drepturiloru si prerogativelor lor bisericesci?

Nu avem decátu sa cugetámu asup'ra existintiei nóstre cátu de putinu macaru, si ne esu inainte indata fórté mari consideratiuni, cari ne facu sa tinemu cu tóte puterile la autonomi'a bisericeii nóstre. Noi privimu autonomi'a nóstra bisericesca cá unu principiu de vietia pentru noi. De aceea si rugámu pre totu sufletulu de románu, cá ori unde aru fi vorba despre aceea, sa nu pérda din vedere marea si adeverat'a ei insemnatate! Aperarea autonomiei nóstre bisericesci, fatia cu ori si cine s'aru improtivi ei, e unu lucru de onóre, e o detorintia, pentru fia-care románu bine simtitoriu! Totu asemenea e detorintia si aceea, cá principiulu autonomiei nóstre bisericesci, sa-lu tinemu si intre noi cu multu mai pre susu, decâtu cá sa se póta amesteca prin elu cause personali!

Si acum sa ne mai intórcemu, pentru unu momentu, iérsi la scóle. Missiunea acestor'a, precum e sciutu, este de a inainta cultura. Insa ce cultura? O cultura luata in intielesu abstractu, o cultura nedeterminata, o cultura amu putea dice fára nici o colóre? — Nu demultu unu deputatu (Miquel) in corpulu legislativu din Berlinu, a dechiaratu, ca pentru intemeierea natiunalitatiei, ei voru sacrificá chiaru si libertatea. Deputatulu acéla a pronunciatu aceea ce astadi pronuncia tóte popórele cu vietia din Europ'a, cáci tóte sustinu ca in favorulu natiunalitatiei suntú gat'a a se lipsi chiaru si de libertate. Ei bine, ceea ce se dice despre libertate, óre nu se póte dice si despre cultura? — Suntemu mai multu cá siguri, ca ori-care poporu cu vietia din Europ'a, déca astadi i s'aru imbiá din partea cui-va o cultura, prin carea sa se instraineze de natiunalitatea si religione a stramosiesca, elu aru re-

fusá, aru respinge cultura aceea. — Déca dorimu dara sa avem scóle multe si bune, trebue negresitu sa dorimu si aceea, cá ele sa ne si faca intru adeveru servitiulu, ce avemu a-lu ascépta dela ele; sa desvólte si sa intáresca in poporulu nostru credintia stramosiesca, sa-i cultive limb'a si tóte bunele lui insusiri si datini natiunale, eredité dela mosi si stramosi. Acést'a este coloritul ce-lu dau tóte natiunile cultureloru, — si acést'a trebue sa ni-lu dámu si noi culturei la care aspirámu, cá románi, cá natiune romána!

In fine sa punemu mán'a pe consciintia si sa ne intrebámu: cui putemu incredintia noi scólele nóstre cu mai multa linisce sufletesca, cá bisericeii nóstre? Sub a cui ingrigire, sub a cui influintia le putemu pune pre acelea, cá sa-si implinésca missiunea mai bine, cá sub ingrigirea si influintia bisericeii nóstre, carea este in natiune si a natiunei? — Sa ne aducemu aminte, ca avemu unu regulamentu bisericescu, in care e pronunciatu unu principiu, ce asiguréza in proportiune drépta clerulu si mireniloru o influintia insemnata in afacerile nóstre bisericesci si scolare. In acelu regulamentu, a cáru intárire din partea guvernulu se ascépta acum de multu, e determinatu, cá tóte afacerile administrative bisericesci si scolare sa se reguleze in sínóde si prin sínóde, in cari o tertialitate din membri suntú clerici si dóu e tertialitati mireni. — Cáci astadi inspectiunea asup'ra scóleloru o pórtá clerulu, acést'a nu e vre-o usurpatiune din partea lui; acést'a a fostu voi'a sínodulu bisericeii nóstre din 1850, carele singuru a impusu sarcina acést'a preotimei, si acést'a a primit'o fára nici o recompensa. Sínódele urmátore, ce s'au tinutu in anii 1860 si 1864, n'au schimbatu nimica amintit'a dispositiune sínodale, ci au intárit'o inca prin voturile lor de incredere.

Déca ne-amu resolutu a mai vorbi si in nrulu acést'a sub titul'a de mai susu, amu facutu acést'a pentruca ne-amu tinutu de detorintia a aduce la lumina insemnatatea ce a autonomi'a nóstra bisericesca o a are pentru scólele nóstre. Noi punemu pe autonomi'a bisericeii nóstre mare pondu, pentruca noi intielegemu prin ea: dreptulu de a regula, conduce si administra insine afacerile nóstre bisericesci si scolare, cum vomu sci si cum vomu putea mai bine, pe terenu constitutionalu alu bisericeii. Amu disu. —

Eveneminte politice.

Sabiiu 1 Aprile.

Dupa unu telegr. la Hr. Ztg., fóia oficiala de adi publica denumirea cont. Em. Pechi de comisariu regescu pentru Transilvan'ia. —

Scirea ce au adusu telegrafulu alalta eri despre referintiele Ungariei si Croatiei e, ca proiectulu de resolutiune se va substerne Majestátiei Sele cu rugarea, ca pre acéla sa-lu propuna dietei croate ce are sa se convóce prin unu rescriptu regescu.

Dieta Ungariei e déjà amanata, deputatii parte mare intorsi pre la casele lor. Cetimu in sa ca deputatii ardeleni au avutu conferintie cu ministrulu de justitia pentru straformári ce voru avé sa se intemple de securu cu justitia in Ardealu.

Unu telegr. de eri spune, ca conferintia s'a si pronunciatu in principiu. Tribunalulu superioru din Sabiiu remane „pro praesenti“; asemenea remane justitia despartita de administratiune. —

Trei diete de dincolo de Lait'a (Boemi'a, Moravi'a, Carnioli'a) suntú déjà deschise. Cea din urma a si alesu deputati pentru senatulu imperialu si s'a inchisu. Tóta sessiunea a fostu o siedintia.

In afara cestiunea Luxemburg-ului era dílele trecute asiá de acuta, incátu dupa diuasticia fran-

cesa și prussiană credea cine-va, ca acusi va să auda tunurile. Eră vorbă de ultimă din partea Francei la Prussia. Tempul cel mai scurt nu va dovedi, deca alarmă acasă pusa în scenă a fostu basată pe realitate, sau deca ea a fostu numai o pipaire pentru constelațiuni nouă sau în fine o mascare a unei fapte implinite, carea mascare însă să satisfacă încătu-va onorei statelor îngagiate în afacerea Luxemburgului în primă linie.

Pórt'a a refusat cederea Cretei la Grecia. Cestiunile aceste două astéptă la tota intemplantarea deslegarea lor. Se vorbește ca se voru face încercări diplomatice pe calea congresului.

Din Pest'a.

Siedinti'a dietala dela 8 Aprile n.—Dupa ce a nuntia presedintele ca mai multi deputati denumiti pentru posturi au depus mandatele lor,

Br. Eötvös (ministrul) ica cuventulu și dice ca în siedinti'a din 12 Ianuariu s'a pronunțiat ca s'a prin unu concludu, ca ea ascéptă, că acei deputati ce voru primi vre-unu postu dela regimu în restempulu sesiunei să depună mandatulu și să se supuna la o alegere nouă. Acestu concludu nu se pôte aplică literalmente și la ministri, pentruca ei sunt regimulu însuși; dechiara în numele seu și alu colegilor sei ministri, ca și ei depun mandatulu de deputati și se supun la o nouă alegere; recomanda casei să dea imputernicire presiedintelui să pótă primi depuneri de mandate și să pótă ordină alegeri nouă și în restempulu până candu diet'a va fi amanată.

C. Ghiczy afla ca mentiunatul concludu e aplicabilu și asupr'a ministrilor pentruca și ei sunt denumiti și decretulu lor pórtă contrasemnatura presiedintelui ministerialu.

Deák și cu elu cas'a încă interpretéza că ante vorbitoriulu concludulu, până se va modifică prin o lege.

Iera se mai facu cunoscute unele depuneri de mandate și escrieri de alegeri nouă.

Urméza responsulu la interpelatiunea lui Babesiu (vedi, interpelatiunea și responsulu celu publicămu mai la vale).

Bránovaczki (serbu) motivéza interpelatiunea sea, deca are de cugetu ministeriulu să aduca o propunere asecurătoare de privilegii serbesci concludu în congresulu serbescu la 1861.

Deák e de parere, ca pentru momentuositatea și lung'a espusetiune a cestiunei să se tipărăscă interpelatiunea și să se imparta între deputati.

La ordinea dilei e cestiunea croata. Deák și Col. Ghiczy vinu cu proiecte de concludu în cestiunea acést'a (cunoscute dopa sciri telegrafice de mai nainte.)

În siedinti'a din 9 Aprile încă se iau înainte unele petitiuni pentru pagube și liferațiuni din 1849 făcute regimului de atunci; se încunoscintéza diet'a despre unele depuneri de mandate și apoi vine treb'a la ordinea dilei, la proiectele de resoluțiuni din partea lui Deák și Ghiczy (le vomu publică în estindere cu numerulu venitoriu). Întăiu vorbește Deák pentru proiectulu seu apoi Ghiczy pentru alu seu. Dintre nemagiari unu serbu (Mileti) a vorbitu contra amenduror proiectelor iera altu serbu (Manoilovici) a vorbitu pentru a lui Ghiczy. Eötvös între alte face să întelégă diet'a că dela votarea proiectului aterna convocarea cea curenda a dietei Croatiei, carea e fôrte de lipsă pentru neces'să impacare. Propunerea seu proiectulu lui Deák se primesce. Diet'a se amana.

Revista dinaristica.

„Press'a“ cea bețrâna aduce sub titulu „Viitoriulu Austriei“ unu estrasu din o brosiura lunară ce apare în Parisu, din care estrage unele pasagie privitoare la deslegarea constituțională a Austriei. În celu dintăiu pasagiu pune întrebarea deca Austri'a mai pôte fi mantuită? care o respunde afirmativu, aduca ea Austri'a pôte fi mantuită, dară prin unu barbatu, care condusu de nobilulu simțiu va nesocoti person'a sea și va preferi a-si implini misiunea acést'a chiar și cu o môrte glorioasă; altmintrea Austri'a de-si pre incetu însă de securu va perî. Deca dlu de Beust va fi acelu barbatu, se va dovedi în vre-o câte-va luni.

Ide'a dualismului o afla autorulu predominantă încă la formarea cea dintăiu a Austriei. O idee instinctivă precum e acést'a nu e bine a fi neconsiderată, pentruca ea totuđeun'a contine unu adeveru, deca și nu unu adeveru întregu.

Face apoi o ochire asupr'a tieriloru nemțiesci și afla ca elementulu germanu e preponderantiu prin inteligenti'a sea. Acéstă inteligentiă preponderantă e simțită de altmintrea în tota monarchi'a și aceea o face pre acést'a o „putere“. Nu „Divide et impera“, ci toc'm'a necesitatea carea constringe pre celelalte popóre a se adresă la poporulu mai inteligentu, e ceea ce nu lasă pre celelalte popóre la o coalitiune contr'a elementulu nemțiescu. Unu altu punctu de gravitațiune afara de Vien'a aru fi gresitu. Politic'a federalistiloru o descrie că unu visu a unor doctrinari, cari invatîa politic'a din carte. Discussiunea despre sistemulu de grupe au paralisat constituțiunea, carea nu avea greutăți neînvigibile pentru o impacare cu Ungari'a și unele espresiuni de „centralisațiune“ a încercatu lucrurile și nu a mai lasatu pe ômeni să veda, ca unu punctu centralu, pre lângă o autonomie mai largă provincială e o necesitate politică.

Trece la Ungari'a unde dice ca ce s'a disu despre nemți mai susu, mai aceea se pôte dice de magiari în Ungari'a, cari iera sunt numai o minoritate fatia cu celelalte popóre, ce în afara treceau până la 1848 sub numirea de „unguri“. Crede autorulu ca pre lângă toate greutățile care sunt și aci d u a l i s m u l u e o necesitate, dară să nu credea cine-va ca acést'a e și învingerea tuturor greutăților. Constituțiunea în form'a acést'a e numai la începutu. Dlu de Beust se proclama de multi de impacatoriulu monarchiei; elu în adeveru a intratu în luptă, numai deca Ddieu aru dá, că să nu auda și elu cuvintele nefericite „pre tardu“.

Interpelatiunea dep. Babesiu.

În siedinti'a dietei unguresci din 5 Aprile non, deputatulu V. Babesiu adresă dlui ministru de interne — următoarea interpelatiune:

„Cu iertarea onoratei case amu se facu dlui ministru de interne o întrebare și să-i ceru deslucirile în privinți'a unei întemplantări, ce neodichnesce spiritele mal'oru cetățienii ai patriei.

Precum este cunoscutu, de candu s'a decisu reintroducerea vietiei constituționale în patria-ne și reorganizarea de nou a municipielor, mai în toate comitatele se adună inteligenti, dar mai vertosu membrii comitetelor comitatense, formandu conferințe consultandu-se asupr'a pasirei la alegerea dirigatoriilor pentru comitate. Asiă veduramu de curendu într'unindu-se membrii comitetului din comitatulu Pest'a — în cas'a comitetului și consultandu-se fără cea mai mica împedecare, éra despre rezultatu ne informaramu prin colónele diariului „Hon.“

Totu asemenea adunare convocaseră inteligenti români din centrulu Comitatului Carasiu pe 14 Martiu în Lugosiu, și acéstă adunare ei numam o publicaseră prin diarie, dar — „prosupera b u n d a n t i“ o insinuasera formalmente de timpuriu și la competența autoritate de comitatu!

S'au fostu și adunatu mare multime, candu prin o depesia telegrafică a dlui ministru de interne datata din 13 Martiu, spre cea mai mare surprindere a lor, li se oprî tinerea de conferințe, precum se vede din intimatulu administratorului de comitatu, cu acelu cuventu, ca — „membriloru comitetului comitatensu ca atari nu li este iertatu nici întregu nici în parte a desfășurá vr'o aptivitate seu a tiné vr'o adunare.“

Indesiertu a fostu apelulu ce-lu face de locu totu prin telegrafu plenipopintele celor adunati, revrd. dnu canonicu Michaiu Nagy la ministru de interne și rugarea că să concéda tinerea de adunare, căci dlu ministru remase sustinendu-si o prel'a, eara dlu administratoru alu comitatului mer-

FOISIORA.

Cuventu funebralu *)

rostitu la immortalizarea Ilustrității Sele D-lui Comite supremu alu Aradului Georgiu Pop'a.

„Ca au peritu că fumulu dilele mele.“
Psalmu 101. v. 4.

Este de comanu cunoscutu onoratiilor ascultatori, cumca totu omulu care se nasce, trebue să și móră. Pamentu esti — au disu Ddieu cătra Adamu — și în pamentu te vei întôrce. Acéstă sentinția divină precum s'au implinitu întru Adamu, asiă se implinesce întru fia-care dintre noi, cari vietuimu pre pamentu. Si macaru scimu acést'a, macaru tota diu'a ne da dovéda, ca trebue să murimu, totusi candu suntemu siliti să petrecemu la mormentu pre cei ce i amu iubitu, pre parinti, seu pre frati, seu pre binefacatori, seu pre prieteni, seu pre cunoscuti, atunci ni se sfășia sufletulu de durere, și anim'a plange în peptulu nostru de jalea ce o au cuprinsu pre ea. Si pentru-ce se întemplantă asiă? Pentru-ca sufletele nôt're au fostu legate de sufletele reposatiilor prin legatur'a înrudirei, seu a preteniei, seu a recunoscintei, seu a onorării și respectării.

Astfelu trist'a și jalnic'a întemplantare ne-au adunatu astadi aici pre noi. Amu venitu să dămu mormentulu remasitiele pamentesci ale fericitulu Georgiu Pop'a de Teiusiu, care au fostu unu barbatu nobilu, modestu, dreptu, umanu; care prin barbatésc'a sea harnicia, și prin nepregetat'a sea activitate s'au înaltiatu până la dignitatea de Comite

*) Dela o mână venerabilă ni se împartășiesce acestu cuventu funebralu rostitu de cătra dlu I. Rusu parochu și Ases. Cons. în Aradu.

supremu, care onorificu postu l'au implinitu aici în Comitatulu Aradului mai bine de doi ani de dile. Si iata acestu barbatu atât de vrednicu, acestu barbatu atât de pretiuitu de toti și iubitu cu o iubire mare de români au reposatu în cea mai frumoasă versta a vietiei, și ne-au lasatu plini de întristare, plini de jale, plini de amaraciune și durere. Dupa unu betesigu scurtu, abiă de vre-o câte-va dile au parasitu vietia cea pamentéscă și au purcesu pre acea lungă cale din carea nu se va mai reîntôrce. Asiă, elu au reposatu și au apusu că sórele candu apune sér'a; elu au reposatu și au cadiutu precum cade frundi'a toamnătea de pe pomu; elu au reposatu și s'au slinsu precum se stinge lumin'a; elu au reposatu și au peritu dintre noi, precum pere fumulu, precum pere pulberea de pe fati'a pamentului, carea o suflă ventulu; căci omulu este că ierb'a, și dilele lui sunt că flórea campului preste carea candu trece ventulu, numai este, nici se mai cunósce locul ei; căci tierâna suntemu; căci trecu că fumulu dilele nôt're.

Dar ve rogu onoratiilor ascultatori datimi iertare a petrece pulintelu la vietia fericitulu reposatu, că dintr'ens'a să luămu, mai vertosu cei mai teneri din nêmulu nostru, invetiatura de a-lu imită întru toate nobilele proprietăți care le-au posiediatu densulu.

Acolo unde se înaltă delurile Siriei, unde vilele cele frumoase produc struguri dulci și mustosi, unde țiarinele pre siesime întinse respalescu sudórea plugariului cu ródă manóse, acolo în Comuna Galsi'a, au vedutu fericitulu George Pop'a lumin'a dilei la anul 1824. Parintii lui s'au trasu din seminti nobila de Teiusiu. Aretandu prunculu în tempulu amblărei sele la scól'a comunala, sub

conducerea unui invetiatoriu harnicu, despre care mai adese-ori l'amu auditu pe fericitulu facendu amintire în convorbirile sele, aretandu dicu semne de o rară capacitate, s'au îndemnatu fia-iertatulu seu tata alu aduce aici le Aradu unde dopa-ce au cercetatu scólele mai mici au finitu și gimnasiulu. De aici au mersu la Urbea mare că să asculte filosofia și drepturile patriei, întru care invetiaturi pururea asiă s'au distinsu între consotii sei, cătu au fostu unulu dintre cei mai de frunte. Dupa-ce s'au făcutu advocatu de tiéra și cătu-va tempu s'au deprinsu cu chiamarea acést'a, în carea s'au bucuratu de increderea publică; s'au aplicatu că Notariu lângă preonoratulu Consistoriu gr. res. de aici, unde ordulu celu corespunditoriu și întogmirile prin trensulu în Cancelari'a diecesana introduse și astadi se observéza. Curendu însă au intratu că dirigatori comitatensu în servitiulu statului, în care dirigatori inaintandu din trépta în trépta atât'a activitate au desfășuratu și întru atât'a au corespunsu acceptării publice și Antestatatorilor, cătu decorandu-se cu crucea de aur pentru merite, au fostu transpus că Asessorn la Tabl'a regéscă în Bud'a, și de aci că Consiliaru aulicu la cancelari'a de curte în Vien'a, unde prin Majestatea Sea, prégratiósu Imperatu și Rege alu nostru au fostu denumitu de Comite supremu alu maritulu Comitatu alu Aradului, care nalta dignitate, cu atât'a tactu, acuratetiă și umanitate au dus'o, cătu toti cari au devenitu într'o mai deaprópe atingere cu densulu laudau și fericeau nobilele însusiri ale fericitulu. Usi'a lui au fostu tuturoru totdeun'a deschisă; cu rebdare au ascultat rugarea fia-cărui'a, și totu insulu esi'a dela elu mangaiatu și incantatu de vorbele cele umane, dulci și mangaióse ale lui. — Sunt multi onoratiilor a-

se și mai departe, dându o cercularia către pretorii cercurilor, prin care totu pe temeiul depesiei ministeriali li impune sub asprime răspunderii personale — că se împedecă toate adunările ce s'au încercă a se face.

Acésta pasire a regimului eu n'o pricepu și nu potu s'o impacu cu legile custatóre și cu usulu legalu; eara concernentii candu publicara acésta mesura într'o fôia româna, dîsera despre ea, ca li împrespeta trist'a aducere aminte de celu mai crancenu absolutismu, eara cu referintia la adunările de asfelu de tôte dilele de prin alte comitate — eschiama suspinandu, cumca — quod uni iustum, alteri non aequum esse debet!

Din acestea e invederatu, ca mesur'a regimului a desceplat — mai vertosu in pepturile de nationalitate nemagiara asfelu de banuele, cari in desvoltarea constitutiunei patriei nu potu avé decâtu influinti'a stricaciôsa. Din acésta cauza mi-amu lătu iertare a adressă dlui ministru de interne umili'ta rugare: că sa binevoiésca a dá deslucirea cuvenita la caus'a și respective cestiunea atinsa, éra anume se binevoiésca a dá unu răspunsu calificatu a linisci spiritele iritate. Căci eu marturisescu, ca nu supunu, nu potu supune, cumca inaltulu regimu aru avé intentiunea a împedecă unde-va tinerea de adunări că cele amintite.

Baronulu Bela Wenkheim (ministru de interne) răspunde la interpelatiunea, ce o au făcutu deputatulu Babesiu in sedinti'a din urma către ministeriu pentru interdicerea tinerei unei conferintie in comitatulu Carasiului. — Ministrulu de interne nu aru fi interdisu nici o conferintia privata, nici o convorbire privata a membriloru comisiunei. — O asfelu de conferintia s'au tinutu și in comitatulu Temisianu, carele partea cea mai mare nu este locuitu de unguri. — Insa in comitatulu Carasiului au vrutu sa conchiame o adunare de poporu, că sa se consultedie despre afacerile comitatense. O asfelu de adunare de poporu insa nici dupa legile din anul 1848 nu este iertata. Pentru aceea s'au interdisu și interdicerea acésta s'au sustinutu, fără privire la reclamatiunea telegrafica, ce o au făcutu canoniculu din Lugosi Nagy, către presidiulu Locutiintiei, carele nu mai exista. — Foile române, la cari se provôca dlu interpelantu nu au dreptu, decâtu vreau sa iritedie inimile prin espunere neadeverata a stărei lucrului; căci ministeriulu este departe, de a negă altoru nationalități acei'a, ceea ce ungurilor i este iertatu dupa lege. (Aplausu.)

Babesiu declara, ca e multiamitu cu răspunsulu ministrului.

Deák. Procederea ministeriului au fostu de totu corecta, de ôre-ce nu au concesu, că sa se

tina o adunare incompetentă și prin lege oprita; ea-s'au fi fostu silita sa defaime pre ministeriulu, decâtu aru fi lucratu altmintrea. Din caus'a acésta vrea sa observeze, că in loculu acésta santu, unde se aduc legi, sa se pazésca celu putinu regulele buneii cuviintie, cari este datoriu omulu ale observă și in vieti'a sociala comuna. Este insa in contr'a datorintiei acéstei'a, decâtu in casa se aduc in legatura cu o interpelatiune — inca inainte de a fi primitu informarea in urm'a ei — acúsări, imputări, presupuneri și recrimințiuni, precum s'au intemplatu din partea Dlui deputatu Babesia, candu au esprimat presupunerea: Ceea-ce e dreptu pentru unulu, sa n u fia cuviinciosu pentru celalaltu. — Asiă ce-va s'au fi potutu dice, candu nu s'au fi datu unu răspunsu multiamitoriu in ur'a interpelatiunei. (Aplausu.)

Babesiu se escusa, ca elu au citatu cuvintele acelea numai din foile române, și nu că cuvintele sele proprii; acésta se vede limpede și de acolo, ca elu aru fi amintitu espresu, ca speréza, ca lucrulu nu va stă asiă, și ca sperarea acésta a lui si o vede rectificata in modu splendidu prin informarea ce o au primitu.

Responsulu

ministrului de justitia la interpelatiunea lui Col. Tisza (vedi „T. R.“ nr. tr.)

On. Casa! Dlu Colomanu Tisza in sedinti'a dela 26 Mart. face ministeriului următorea interpelatiune: „Ôre are ministeriulu de cugetu inca in decursulu anului curinte a asterne casei unu proiectu despre o deslegare pre bas'a egalei indreptătiri a relatiuniloru confessionali atātu fatia un'a cu alt'a câtu si fatia cu statulu, precum si in privinti'a regulărei relatiuniloru posesiunei de natur'a urbariale (feudale, hûberi). — La aceast'a interpelatiune amu onôre a răspunde in numele ministeriului. (Se audimu.) Ce se atinge de partea întâi'a a interpelatiunei, guvernulu are de cugetu a asterne casei inca in decursulu anului carinte unu proiecta despre exercerea egala politica a tuturor confessioniloru: totu atunci va face si unu altu proiectu de lege, despre impamentenire (indigenatu.) (Aprobări.)

Ce se tine de a două parte a interpelatiunei: relatiunile feudali, cari stau in legatura cu regularea posesiuniloru de natura urbariale, si in privinti'a căror'a principiele si modulu de procedere alu deslegăre acum suntu satorite, guvernulu vede inaintea sea două puncte de plecare, (se audimu); primo a vighiă asup'ră regulamentulu de procedere, si secundo pre lănga aপরার acelor'a, a promovă rescumperarea prin introducerea unui creditu. (Aprobare.)

In privinti'a pasagiului din urma adeca in cestiunea de rescumperare, guvernulu se va nesui, de locu ce-i voru permite conglomeratele agende, a pune pre mes'a casei unu proiectu separat.

Celelalte relatiuni de dreptu de natura feudale, a căroru organizare nu este in legatura cu regularea posesiuniloru urbariale, se tinu mai multu de cerculu codicelui civile, si cari numai prin introducerea codicelui nou voru putea castigă o deslegare potrivita, ce in totu casulu va pretinde unu tempu mai indelungatu.

In câtu insa aceste relatiuni de natura feudale nu s'au tinea strinsu intre obiectele codicelui civile, guvernulu este aplecatu a face si mai de tempuriu unu proiectu deosebitu; tempulu insa in minutulu presente nu se pôte determină.

Altmintrea guvernulu si pentru ponderositatea obiectulu inca nu tine a tăia in sfer'a sea, sa faca promissuni, cari aru dá ansa la interpretări false, si se marginescu singuru numai la acea declaratiune, ca dupa studiarea relatiuniloru de dreptu si adunarea datelor, va face o asfelu de propunere, carea se promovedie si usiuredie organizatiunea definitiva a relatiuniloru feudali, fără de vatemarea dreptulu propriu (Aprobări).

„Conc.“

O deputatiune

la ministrulu de culte si instructiune publica Eötvös.

Cu ocaziunea primirei ministrului de culte si de instructiunea publica ce o facu reprezentantii superintendintiei ev. ref. de dincôce de Dunare, sub conducerea caratorului cont. Gedeonu Ráday sen. si a superintendintelui Pavelu Török, Dlu ministru raspunde la vorbirea, ce i s'au tinutu, in modulu urmatoriu:

„Decă privimu la giurstările patriei noastre, aflămu multe lucruri, cari suntu acomodate a umplea inim'a de patriotu cu durere, și a nasce in noi — decâtu si nu temere, totusi — o cugetare seriôsa. — Noi amu remasu in multe inapoi; directiunea, ce o amu luatu, pôte ca in unele privintie nu au fostu cea adeverata; cătra o relatiune insa ne putemu întorce reprivirea cu deplina liniscire si pentru acésta ne potu invidiă chiaru si popôrele cele mai inaintate pre terenulu culturai: si acésta este relatiunea aceea, in carea stau diferitele confessiuni crestine din patri'a noastră un'a cu alt'a.

Sciu prea bine, ca suntu multi, cari vreau sa privésca in impregiurarea acésta numai unu semnu de indiferintia, care aru esistă in patri'a noastră fatia cu religiunea; dupa parerea mea opiniunea acésta este neadeverata; că sa ne convingemu despre acésta trebuie sa aruncămu o privire la positiunea diferiteloru confessiuni religiunari — fia din trecutu seu prezentu —. Pre candu trecutul nostru ne arata atâtea exemple de zelu religiosu, carele produce sacrificarea de sine, pre atunci in prezentu aflămu fără esceptiune la tôte confessiunile semne imbucnatóre de virtuti crestinesci — si cine

scultatori, cari innaltindu-se la vre-o diregatoria mai inalta, se uită de sine, se ingamfa de trufia și sumetiă și pre semenii sei intru nimic'a i socotescu. Nu asiă éra Georgiu Pop'a; dela densulu au fostu indepartata tóta trufia, tóta sumeti'a, tóta ingamfarea; cu dreptulu putemu dice, ca intr'ensulu invetiaturile și sciintiele care le-au tratatu in teneletie și cu care s'au deprinsu sub totu decursulu vietiei sele au adusu fructulu celu doritu; căci totu ce au fostu nobilu și frumosu au fostu impreunatu in densulu, și nici o pata n'au fostu in trensulu. Asiă iubitoru! elu au fostu barbatulu doritoru pentru românii părtiloru acelor'a; elu au fostu surcelulu, lastariulu celu mai nobilu dintre românii Comitatalui Aradului, precum l'au salutatu Naltupreasânti'a Sea Domnulu Episcopu alu nostru, candu au ajunsu că comite supremu in Comitatu acésta.

Dar nu suntu eu in stare, sa ve potu descrie cu deplinu totu caracterulu celu crestinescu și nobilu alu fericitulu. Căci cine pôte enumeră tôte faptele bune și frumôse ale densulu? Cine pôte spune sfaturile cele intiepte, cu care sfatui'a densulu pre tinerii români umblatori la scôla? Cine pôte enumeră ajutorintia carea au intins'o seraciloru? cine pôte enumeră scôlele române prin districtele Comitatalui aradanu prin trensulu renovate și cu cele trebuincioșe inzestrate? cine pôte enumeră pre acei barbatu cari prin trensulu au ajunsu in servitiu, au castigatu pâne? cine nu scie ca Asociatiunea româna pentru cultur'a poporulu nostru aici in Aradu, mai vertosu prin indemnulu repausatulu s'au infintiatu.

Asfelu barbatu au fostu fericitulu Georgiu Pop'a și pre acestu barbatu l'amu perdutu noi pentru totudéun'a, plângeti româniloru, căci perderea

vôstra, pagub'a vôstra este mare; versati lacrimi tineriloru români, căci macenatele vostru au repausatu și voi a-ti perdutu pre sfatuiitorulu vostru, pre spriginitorulu vostru, pre ajutoriulu vostru. O ce perdere! O ce durere! căci cu câtu mai putini barbatu culti și literati numera nêmulu nostru decâtu alte popôre cu noi conlocuitore, cu atât'a mai durerosu simțimu indepartarea lor dela noi, o si eata in putini ani numai aici in Aradu suferirămu perdi mai multe, perdi ale unoru barbatu români, cari au fostu inca tineri și cari cu cultur'a sea aru fi pututu inca multu folosi patriei și natiunei.

Pre voi ve strigu tinerileru români, cari sunteti partasi de acésta trista ceremonie; pre voi cari alergati pre câmpiele cele in florite ale sciintieloru și ale invetiaturiloru, pre voi ve strigu tineriloru, veniti și luati esemplu dela repausatulu, care prin diligintia, modestia, dreptate și umanitate au ajunsu pre o trefla frumôsa in societatea omenesca. Urmati esemplulu celui frumosu ce v'au lasatu repausatulu; fi-ti diligenti, precum au fostu densulu; fi-ti modesti, precum au fostu densulu; fi-ti umani, drepti, afabili precum au fostu densulu, si atunci vomu avea multi barbatu vrednici in numerulu nostru și va cresce și se va inaltă vadi'a și val'a și marirea natiunei române și mamele vôstre care v'au nascutu și v'au nutritu se voru ferică de români precum s'au fericitu mam'a lui Georgiu Pop'a carea l'au nascutu și carea la peptulu seu l'au nutritu cu dulcele lapte romanescu.

Cătra voi fratele, sora și cumnati fericitulu repausatu me intorcu, cari prin mórtea fratelui și cumnatulu vostru a-ti perdutu bucuri'a vôstra, mangaierea vôstra, l'aud'a vôstra, desfatarea vôstra. Căci mare bucurie și mare mangaiere trebuie sa fia sim-

titu inimile vôstre avendu frate și cumnatu atâtu onoratu de toti, atâtu laudatu de toti, și atâtu iubitu de toti. Insa credeti mie, nu numai voi patimeti de acésta lovitura a mortii; patimescu toti românii cari l'au cunoscutu, seu cari numai au auditu despre hârnici'a lui și de amorulu cu care si-au iubitu natiunea sea; ba patimescu de lovitura acésta și toti cei straini de nêmu, cari pretiuescu virtutea in barbatu, căci elu au fostu barbatu virtuosu intru adeveratulu intielesu alu cuventulu. Amu suferitu mare perdere fratii mei, dar suntemu indatorati pentru tôte a multiamă lui Ddieu, căci cu voi'a lui se intempla tôte aici josu pre pamentu, și acolo susu la ceru. „Doue paseri — dice S. Ev. — se vendu cu unu banuti, și nici un'a cade pre pamentu fără voi'a Tatalui vostru care este la ceriuri, ear voue si perii capulu suntu numerati.“ Au vomu dice ca ce au făcutu Ddieu, n'au făcutu bine? Sa nu fie! Căci cine pôte sra-bate in tainele și sfaturile lui Ddieu? Pentru aceea sa aducemu multiamire providentiei divine, ca ne-au datu pre fericitulu repausatu, macaru pe unu scurtu tempu; sa-i aducemu providentiei divine multiamiro, ca lau infrumsetiatu cu tôte proprietatile cele mai nobile ale barbatulu vrednicu, că sa-lu avemu modelu de imitatu esemplu de urmaritu.

Iar tu suflète curatu, care ai parasitu pamentulu sbôra la ceru! Sbôra la parintele luminiloru și te desfatédia in locurile cele de repaosu. Pôte Ddieu mai multu te-au iubitu decâtu ômenii, pentru aceea dule suflète iubitu la destinulu teu, căci noi preotii româniloru pururea vomu pomeni numele teu: Georgiu, la altarele cele sante și vomu cântă vecinic'a tă pomenire, vrednice de fericire, in veci. pomenirea tă! Aminu!

nu va judecă religiozitatea poporului nostru după cuvintele unor singuratici, aceia va afla, că, deca există în patrie noastră indiferentismu religiozitaru, aceia există pōte numai la unii singuratici, — iera corpulu celu sanetosu alu poporului nostru încă nu l-au afiatu, ci se ivesce numai în mesur'a aceea, precum se afla unele vulnere (rane) în scōrti'a stegiarului celui mare, cari nu împedea desvoltarea lui și cari tocmai pentru aceea, ca se vedu pre suprafatia, la privirea cea dintâiu ne tragu atentiunea noastră asupra-si, fără sa ne lege atentiunea noastră pre durata; căci precum arata desvoltarea unui pom și frundiele lui cele verzi sanetatea lui din launtru, tocmai asiă nu pōte fi unu popor ne-religiosu, a cărui inima palpita, numai audiendu cuvintulu: patria, carele-si pretiuesce dreptulu său mai multu, decâtu binele seu materialu, care pōte fi entusiasmata pentru libertate și pentru tōta ide'a sublima.

Eu aflu caus'a concordiei, în care vietuiescu diferitele confessiuni ale patriei noastre, în alta împregiurare, — acest'a este libertatea religiozitară, carea fiindu întemeiată în urm'a multor lupte, nu este numai asigurata tuturor confessiunilor crestine, ci — ceea ce este încă de mai mare pondositate — ea s'au prefacutu în convicțiunea națiunei, și legendu pre cetățienii țierei acestei'a, cari se deosebescu în convingerea lor religiozitară unulu de altulu, cu țaria egală de patria, i aduce totu deodată totu mai aprōpe unulu de altulu; pentruca este imposibilu, că acei'a sa nu se privēsca că frații unii pre alții, cari privescu patrie de mam'a lor comună, carea împartășiesce darurile sele în modu egal între copiii sei.

Libertății acestei'a pentru care s'au luptatu protoparintii nostri, și care s'au intaritu prin întelepciunea parintilor nostri, i multamim concordia noastră, și aprobarea libertății acestei'a o privesce regimulu de datorinți'a cea mai însemnată.

Principiulu cari și l'au propusu regimulu în relațiunile sele fatia cu diferitele confessiuni, nu este indiferentismu în afaceri religioze, precum astēpla multi în tempulu mai din urma dela regimu, ci stim a egala cătră tōte religiunile, și protecțiunea egală a deplinei libertăți pentru fia-care confessiune; principiulu acest'a de o parte corespunde mai bine legi, carea pronunția pentru tōte religiunile, recepte în anul 1848, deplina egală îndreptățire și reciprocitate, și de alta parte înaintēza mai bine interesele singuraticelor confessiuni și ale patriei comune.

Principatele române unite.

Camera deputatilor din ședința dela 20. Martie estragemu următoarele:

La ordinea dīlei este concessiunea drumului de feră dela București la Giurgiu.

D. G. Ghic a raportat, da cetire raportului care se pronunția în favōrea modulu de învoire facuta de guvern.

D. Tell e plinu de intristare venindu se combata acestu proiectu prezentatu de guvern și pe care l'a combata în țiera nisce asemeni acte ilegali. Țiera intrēga recunōște ilegalitatea acestor concessiuni, și chiaru membri guvernului actuale le-au stigmatizat; se mira dar de procederea ministrilor.

Se dice ca guvernele occidentale sustinu aceste concessiuni. Intrēba deca s'a depusu pe fatia actele diplomatice atingătoare de aceste concessiuni? nu s'au depusu. Cum putemu sa apretiamu până la ce gradu concessiunile sunt sustinute de guvernele la cari au protestatu concessiunarii, de nu vomu vedē actele diplomatice. Mai cere încă odata sa se depuna actele diplomatice.

D. Blaremburg dice ca acelu proiectu este unu proiectu de transacțiune, nu este contractu. Citeza unele pasage din legistii francesi asupr'a concessiunelor, din care deduce ca nici unu contractu nici o concessiune nu pōte fi valabila fără lege. Aprobarea camerei de atunci n'aru fi fostu decâtu unu actu politicu însă nici decum juridicu. Dlu este prin urmare pentru nerecunōscerea concessiunilor. D. Holbanu tratēza cestiunea din punctulu de vedere de utilitate. Dice ca acēsta concessiune este fōrte onerōsa. Drumurile acum, în starea actuală a progressului sciintiei se facu fōrte estinu. Budgetulu se încarca fără că țiera sa profite pentru ca acestu drumu nu multiamesce adevăratele necesități de comunicatiune ale țierei noastre.

D. G. Gradistēnu cercetēza cestiunea din punctulu de vedere juridicu. Guvernulu a făcutu unu contractu; acestu contractu este valabilu sēu nu. Bas'a pe care s'a redimatu guvernulu de atunci este art. 3 din anecșulu statutelor recunōscute de cătră conferința internatiunală. Prin urmare este pentru primire.

D. Prejben. Legile și art. 3 din statutu s'a făcutu de streini, nu sunt obligatōre pentru țiera. Prin urmare socotindu concessiunea ilegala onerōsa și pagubitōre pentru țiera rōga pe Camera s'o respinga.

(În ședința următoare însă se votēza de camera și se primesce. Red.) „I. R.“

Buc. 26 Martie

Camera deputatilor nu mai are decâtu patru zile spre a lucra, adica până Joi la șiese ore sēr'a. Lucrările ce aru avea a face sunt fōrte multe; sunt însă câte-va ce credem ca nu este cu putinția a se amana; din aceste lucrări sunt mai că sēma cele următoare:

Trei din nenorocitele concessiuni cari au ramas încă neolărite și cari este neapăratu a fi îndata rezolvate într'unu modu sēu intraltu: Concesiunea dlu Godillotu de Comun'a București, concessiunea bancei și concessiunea cumpenilor și mesurilor.

Moneta ce este în desbatere și care va mistui intrēg'a ședința de adi.

Legea pentru politi'a rurală.

Legea pentru organizarea armatei.

Legea pentru pensiuni, și acordarea apoi a dreptului de pensiune ce l'au cerutu și care li se cuvine a cătoru-va cetățieni și cari nu potu asceptă până la revenirea Camerei căci familiile lor ceru hrana și copiii acelor familie n'au alta avere decâtu pensiunea ce asceptă sa se voteze.

Legea pentru reorganizarea juratilor, și mai multe proiecte de legi pentru acordarea de credite spre a se plăti nisce contractori ce au lucratu și cari de mai multu tempu ceru a li se plăti și nu li se da ce este alu lor din cauza ca guvernele trecute au sleitu paragrafele respective.

Oprindu-ne numai la aceste legi, întrebăm cum, cu tōta bun'a vointă, tinendu negresitu contu și de ore care deprindere de limbiu, va putea camera sa termine aceste proiecte de legi până Joi sēr'a? Acēsta minune nu credem ca se va face. Este dar de trebuința că guvernulu sa mai prelungiasca sesiunea pentru vre-o diece zile încă și deputatii sa faca și acestu sacrificiu, se mai dee diece zile din averea lor pentru interesele generale, pentru binele publicu, fără de care știu bine deputatii ca nici averea lor nu va fi asigurata, nici consciința lor împacata. „Rom.“

Varietăți.

Conjecturi asupra calatoriilor celei grabnice a M. S. Imperatului la Vien'a.) Asupr'a calatoriilor celei pe neasteptate a Maj. Sele încă eri (6 Apr. n.) pre la mediu noptiei la Vien'a cursēza mai multe sciri. — Maj. Sea, la rugarea ce l'o făcuse ministrulu ung. de interne eră că a dōu'a di sa ia parte la o venetoria și alte distrageri, la ce se și facuse multe pregatiri. Mai departe eră sa se dea și unu prandiu de curte, la care erau dejă invitate persoane de cele mai însemnate ale țierei. Se întielege ca și acestu prandiu de curte nu s'a datu. — Unu ascriu calatori'a bolnavirei Principelui de corōna, altu o aducu în legatura cu cestiunea orientala, carea sa fia lūatu dimensiuni asiă de mari, încātu ceru neapăratu presentia M. S. în Vien'a. Alti dīcu, ca situațiunea cea tragică în carea se afla Imperatulu Mesiculu, fratele M. S. e caus'a. Alti în fine vedu caus'a în diferința cea dejă atātu de seriōsa între Franci'a și Prussi'a pentru Luxemburgu.

Precum spune „Idők Tanuja“ Majest. S'a Imperatulu au determinatu deocamdata din'a încoronării pre 26 Maiu.

Principele de corōna s'au bolnavit de cataru (trōcna); insanatosierea se ivesce cu incetulu, însă totusi pōte parasi patulu câte-va ore pe di.

„Bud'a-Pesti Közlöny“ aduce denumirea lui Alessandro Horvát, fostu Consiliaru de finanția și cheful alu procuraturii finanțiale din Pōjonu — de conducatori provisoriu alu Direcțiunei finanțiale de țiera din Transilvani'a în calitate de comissariu ministerialu.

Gramont au calatoritu încă în 8 Aprile la Parisu.

În adunarea din 12 Aprile a reuniunei museului transilvanēnu din Clusiu s'au cetitu unele date despre originea romānilor și punctulu de manecare alu dreptului lor, scrise de B. Szabó.

În 9 Martiu s'au făcutu prin reuniunea industriasilor din Clusiu alegerea în privința tramitei unui reprezentantu la espositiunea din Parisu. Pluritatea voturilor o au capelatu Franciscu Szathmari, conducatoriulu fabricii de masina Rajka, unu omu tineru, fōrte talentatu.

În numerulu celu din urma din „Pesti Napló“ aduce baronulu Gabriel Kemény unu articulu despre calea ferată din Transilvani'a, în care si esprima opiniunea, ca lini'a Aradu-Clusiu cu lini'a laterala Piski-Petrosieni nu aru fi pagubitōre. Ea aru aduce dauna, candu aru face imposibilă lini'a Oradea mare-Brasiovu, carea în tōta privința este cu multu mai însemnată. Însă lini'a acest'a din urma va oferī că și cea dintâiu, tōte folōsele, ce sunt cu putinția. Pentru aceea cladierea subternaturei, din Oradea până la Clusiu, se va începe și adica pre bazea planurilor, ce le-au proiectatu încă în anul trecut inginerii de stat. Dēla Clusiu până la Brasiovu încă se va începe lucrulu totu pre spesele statului.

„1848“ are o corespundință din Belgia a cărui cuprinsu în esența e urmatoriulu: Vre-o căti-va serbi din Ungari'a, s'au prezentatu la Principele Michailu și s'au vaieratu asupr'a sortiei serbilor din Ungari'a dela schimbarea lucrurilor de acolo; se rōga de Principele sa întrevina cu armele pentru serbi, căci în atare casu toti serbii din Ungari'a voru sārī și voru luā arme. — Principele la acestea scōte orologiulu din busnariu și dice: „Acum sunt 11½ ore înainte de amēdi; la 1 ora după amēdi plăca vaporulu de aici cătră Ungari'a; deca politi'a mea va mai întâlni pre vre-unulu dintre Dvōst'a, fia-care va fi, pre la 1½ ora după amēdi, lu va predă presiedintulu ministeriului ungurescu conte Andrassy, că sa-lu arunce în Dunare.“ (d. „Hr. Zig.“)

Danii, cari locuescu în Londonu, trimiseră la suveranulu lor, carele se afla de presinte acolo, o deputatiune, că sa-i predea o adresa, în carea se esprima regeliu simpatia supusilor, ce o au pentru prīnces'a fiic'a lui, eara în partea din urma simpatia cătră domnitoriulu Daniei chiaru și în zilele de suferința, cari au venitu asupr'a-i în tempulu celu scurtu alu domniei sele. Regele respunse la adresa între altele cu următoarele cuvinte: „Me intristezu pentru lucrulu aceli'a, de carele ne interesău asiă tare toti Danii, me intristezu, dīcu, pentruca nu potu spune nici unu lucru încuragatori și importantu despre multu iubiti nostri frați din Schleswig. Me temu, ca va mai trece încă catu-va tempu, până candu ni se va oferī o astfel de ocaziune. Chiaru și principiulu celu nou de naționalitate, carele vine în vigōre în totu loculu, nu se observa în casulu nostru, candu se sfășie o naționalitate. Cu adēna miscare amu primitu din partea locuitorilor din Schleswig până în tempulu mai din urma probe de credința neclătită cătră Dani'a. Chiaru și în districtulu sudicu, care negresitu e germanu se dice: „Mai bine a murī cu Dani'a, decâtu a ne corupe în Prussi'a.“

Nr. 9-3

Concursu.

Pentru ocuparea definitivă a stațiunei invetiatorești din comun'a Slatin'a, — până în 14 Aprile.

Emolumentele legate de acēsta stațiune sunt: 100 fl., 5 chible de grāu, 5 chible de cucuruzu, 2 mesuri de pasula, 100 portii de fenu, 10 orgi de lemne de focu și cortelu liberu.

Doritorii de a ocupă stațiunea acest'a sunt avisati, recursele sale instruate cu documentele prescise — și adresate cătră Venerabilulu Consistoriu diecesanu gr. or. aradanu, — ale tramite subscrișului până la prefiptulu terminu. Totvaradi'a în 14 Martie 1867.

Iosifu Belesiu,
Prot. și insp. distr. de scōle.

Burs'a de Vienn'a.

Din 1/13 Aprile 1867.

Metalicele 5%	57 20	Actiile de creditu	168 70
Imprumut. nat. 5%	67 20	Argintulu	129 50
Actiile de banca	706	Galbinulu	6 22

INDREPTARE. În nr. tr. pag. I. col. 2 sîr. 24 în locu de amu creditu sa se cetēsa: amu veditu.